

VZŤAH K PREDPISU:

369/1990 Zb. §4 ods. 1, ods. 3 písm. c)

193/1997 Z.z. §2 ods. 3, §3 ods. 6, §3d ods. 2, ods. 4 písm. b)

40/1964 Zb. §417 ods. 2

99/1963 Zb. §142 ods. 1, §238 ods. 1, ods. 2 písm. c), písm. d), §10a ods. 1, §240 ods. 1, §243a ods. 1, §242, §80 písm. c), §243b ods. 1,

460/1992 Zb. čl.20

135/1961 Zb. §1 ods. 3, §2 ods. 3, §17, §116

50/1976 Zb. §120;

## JUDIKATÚRA

Číslo judikátu: 51/2004

© Ministerstvo spravodlivosti SR

Č. 51/2004

Zošíť č. 3, str. 53

3 Cdo 81/2000

## ROZHODNUTIE

Povinnosť obce vybudovať miestnu komunikáciu nevyplýva zo žiadneho súkromnoprávného predpisu, preto ju na návrh vlastníka stavby (pozemku) nemôže uložiť svojim rozhodnutím súd.

**(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2002, sp. zn. 3 Cdo 81/2000)**

Okresný súd rozsudkom zo 14. decembra 1998 žalovanej obci uložil povinnosť v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku zriadiť prístupovú komunikáciu a vystavať miestnu komunikáciu k rodinnému domu žalobcov na parcele č. 871/2 k. ú. D. a zaviazal žalovanú nahradiť žalobcom trovy konania vo výške 2 350, - Sk v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobcovia legálne nadobudli vlastnícke právo k pozemku, na ktorom v súlade s územným plánom a územným rozhodnutím podľa právoplatného stavebného povolenia postavili dom. Tento dom nemôžu užívať, pretože žalovaná si nespĺnila svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 4 ods. 1, 3 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb., § 2 ods. 3 druhá veta, § 3 ods. 6, § 3d ods. 2, 4 písm. b) zákona č. 193/1997 Zb. Žalobcovia nemajú zriadenú prístupovú komunikáciu a miestnu komunikáciu k rodinnému domu. V dôsledku takto dlhodobo pretrvávajúceho stavu žalobcom nielen narastá škoda, ale im hrozí vážna škoda, a teda v zmysle § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka majú nárok na ochranu voči každému, teda aj voči žalovanej. Preto prvostupňový súd žalobe vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p., keď úspešným žalobcom priznal náhradu trov konania v sume 2 350, - Sk.

Krajský súd na odvolanie žalovanej rozsudkom z 26. januára 2000 zmenil rozsudok okresného súdu vo veci samej tak, že žalobu zamietol ako nedôvodnú a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Vyšiel zo zistenia, že zo žiadneho všeobecne záväzného predpisu nevyplýva pre žalovanú povinnosť, aby v prospech žalobcov vybudovala prístupovú komunikáciu k ich rodinnému domu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia v zákonom stanovenej lehote dovolanie, ktorého prípustnosť opierali o ustanovenie § 238 ods. 1 O. s. p. a uplatnili dovolací dôvod podľa ods. 2 písm. c) a d) O. s. p. v znení účinnom do 31. augusta 2003. Prostredníctvom svojho právneho zástupcu v písomnom vyhotovení dovolania podrobne rozviedli svoje námietky proti napadnutému rozsudku. Stručne možno konštatovať, že žalobcovia zotrvali na svojom právnom názore, že podľa ustanovenia § 108 a naších zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov, žalovaná mala povinnosť zrealizovať prístupovú komunikáciu s elektrifikáciou, kanalizáciou a plynifikáciou k stavebnému pozemku, na ktorom podľa platných rozhodnutí postavili rodinný dom. Ďalej namietali, že krajský súd nevychádzal z vykonaného dokazovania a zistení

okresného súdu a nerešpektoval ani názor iného senátu odvolacieho súdu, vyslovený v prospech nich v tejto (ale aj inej) veci. Dodali, že rozhodnutím krajského súdu bolo porušené ich základné ľudské právo - vlastnícke právo podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcov nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu bolo podané v lehote uvedenej v ustanovení § 240 ods. 1 O. s. p. a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je dovolanie podľa § 238 ods. 1 O. s. p. prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 veta prvá O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov nie je opodstatnené.

\*\*\*

### **Z odôvodnenia :**

Predmetom dovolacieho konania - tak, ako tomu bolo aj v konaní pred súdom prvého i druhého stupňa - bolo riešenie skutkovej, ale najmä právnej otázky, či vlastníkovi novostavby prislúcha žaloba o zriadenie miestnej (prístupovej) komunikácie k postavenému rodinnému domu v prípade, že tak obec neurobila dobrovoľne, v dôsledku čoho je užívanie rodinného domu vlastníkovi znemožnené a hrozí mu ďalšia škoda - znehodnotením tohto domu.

Návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby bolo rozhodnuté o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva [§ 80 písm. b) O. s. p.] a o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) O. s. p.].

Žalobcovia sa domáhali práva na súdnu ochranu svojho ohrozeného (porušeného) vlastníckeho práva k novovybudovanému rodinnému domu, formou vydania konštitutívneho rozhodnutia, s ktorým by bol spojený vznik vymáhateľnej povinnosti pre žalovanú obec, vybudovať pre nich miestnu komunikáciu k tomuto rodinnému domu, ale neuvedomujúc si, že takéto konštitutívne rozhodnutie môže byť vydané len vtedy, ak predpisy hmotného práva jeho vydanie vyžadujú pre majúce sa nastať žiadané právne účinky a ak je pre to daná právomoc súdu.

V tejto súvislosti treba hneď na úvod konštatovať, že žiadne súdne rozhodnutie, vydané podľa tretej časti Občianskeho súdneho poriadku, nemá priamy (záväzný) vplyv na stavebno-právne vzťahy, preto ani rozhodnutie súdu o vyslovení povinnosti obce vybudovať miestnu komunikáciu pre žalobcov, nemôže založiť pre účastníkov konania také práva a povinnosti, ktoré by bolo možné potom aj vynucovať v exekučnom konaní. Preto rozhodnutie odvolacieho súdu treba považovať za vecne správne a k jeho argumentom dovolací súd ešte dodáva nasledovné relevantné úvahy, ktoré tiež svedčia proti vyhoveniu dovolania žalobcov.

Pozemnú komunikáciu tvorí cestné teleso a jej súčasti [§ 1 ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len "cestný zákon")]. Pozemné komunikácie sa rozdeľujú podľa dopravného významu, určenia a technického vybavenia na

- a. diaľnice,
  - b. cesty,
  - c. miestne komunikácie a
  - d. účelové komunikácie
- (§ 1 ods. 2 cestného zákona).

Miestnymi komunikáciami sú všeobecne prístupové a užívané ulice, parkoviská vo vlastníctve obcí a verejné priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií. Sieť miestnych komunikácií sa budujú a udržiavajú v súlade s územno-plánovacou dokumentáciou tak, aby uľahčili osídlenie a vyhovovali potrebám miestnej dopravy, prípade poľnohospodárskej dopravy, a ak to vyžadujú všeobecné záujmy, aj potrebám diaľkovej dopravy a potrebám obrany štátu (§ 4b cestného zákona). Miestne komunikácie sú vo vlastníctve obcí (§ 3d ods. 3 cit. zákona). Plánovanie, prípravu a výstavbu ciest vo vlastníctve obcí a miestnych komunikácií zabezpečujú obce (§ 2 ods. 3 cestného zákona).

Na začatie stavby diaľnice, cesty alebo miestnej komunikácie a na ich zmeny je potrebné stavebné povolenie, ktoré vydáva špeciálny stavebný úrad podľa osobitných predpisov (§ 120 zákona č. 50/1976 Zb.). Pri vydávaní stavebného povolenia treba zabezpečiť ochranu poľnohospodárskeho pôdneho fondu (najmä ornej pôdy), lesného fondu, nerastného bohatstva, životného prostredia, ako aj ochranu ostatných všeobecných záujmov, pokiaľ budú stavbou dotknuté (§16 cestného zákona). O vyvlastnení nehnuteľností alebo práv k nehnuteľnostiam na účely stavby miestnych komunikácií, platia ustanovenia zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku a vykonávacích predpisov k nemu vydaných (§17 cit. zákona).

Ak nie je výslovne ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie podľa cestného zákona všeobecné predpisy o správnom konaní (§ 23 cestného zákona).

Z citovaných zákonných ustanovení cestného zákona vyplýva, že všetky naznačené otázky plánovania, výstavby a užívania miestnych komunikácií, nie sú inštitútom súkromného práva, ale ide o verejnoprávne oprávnenia, ktoré nemožno zakladať, meniť alebo rušiť na základe jednostranných alebo dvojstranných úkonov subjektov práva. V občianskom súdnom konaní nemožno teda prejednávať a rozhodovať veci upravené zákonom o pozemných komunikáciách, ktoré podľa § 23 tohto zákona majú byť prejednané v konaní, vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní alebo zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov; nebolo teda možné vydať rozhodnutie o tom, že žalovaná obec je povinná "zriadiť prístupovú komunikáciu a vystavať miestnu komunikáciu k rodinnému domu žalobcov", a to ani podľa ustanovenia § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Podľa ustanovenia § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o vážne ohrozenie, má ohrozený právo sa domáhať, aby súd uložil vykonať vhodné a primerané opatrenia na odstránenie hrozacej škody.

V prípade vážneho ohrozenia škodou priznáva Občiansky zákonník v rámci prevenčných povinností ohrozenému právo domáhať sa návrhom na začatie konania na súde, aby ohrozovateľovi bola uložená povinnosť vykonať určité vhodné opatrenia na odvrátenie hrozacej škody; opatrenie môže spočívať v povinnosti ako zdržania sa určitého konania či určitej činnosti (povinnosť pasívna), tak priamo v určitom konaní či výkone, ktorým by hrozba vzniknutej škody bola odvrátená (povinnosť aktívna). Časová súvislosť medzi hrozbou vzniknutej škody a opatrením na jej odvrátenie vyžaduje, aby súd také opatrenie uložil v danom časovom horizonte. Ohrození žalobcovia sa však nemôžu podľa tohto ustanovenia domáhať na súde ochrany proti namietanej pasivite ohľadne takej stavebnej činnosti, na ktorú je žalovaná obec oprávnená len po jej povolení rozhodnutím vydaným v stavebnoprávnom konaní.

Aj z uvedeného je zrejmé, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne. Preto nezostalo, než dovolanie žalobcov zamietnuť (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

\*\*\*